

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu, Strada Bayer Nr. 1-3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare cm. Lei 6.—

Director: **Constantin Popp.**

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Tot în legătură cu legea cerealelor. — Anteproiectul codului comercial. — Aplicarea legii cametei. — Situația. — Aviz.

Tot în legătură cu legea cerealelor.

Despre această lege s'au spus suficient de multe, pentru că cercurile economice să poată fi într'adevăr cu conștiința împăcată că și-au făcut datoria și să nu suporte acuzațiuni, atunci când criticile aduse ei, se vor dovedi a fi fost spuse cu bună credință și cu facultățile unei reale prevederi a lucrurilor. Revista noastră însăși a găsit că dl Madgearu trebuie să fi fost surmenat de munca pe care a desfășurat-o în decursul guvernării regimului fărănist, pentru că să nu-și poată da seama că reînvierea agriculturii nu poate porni dela sindicalizarea morilor. O fi fost deci dl Madgearu și surmenat, pentru că ce e drept, în tot decursul duratelor de legiferare ale regimului fărănist, a avut parte de un domeniu de activitate cu care nu poate fi comparat nici un altul dintr'ale colegilor săi de bancă ministerială. Decât că aproape toată această muncă, a fost doar o împrăștiere de energii, cari încătușate fiind, supără. Dl Madgearu a legiferat în general, alături cu drumul. Iar în fruntea acestor legi cari au rămas numai pe hârtie se găsească: proiectul de lege pentru înființarea canalului București-Dunăre și prima lege a gazului metan. Că prima nu s'a putut aplica nu este de nici o mirare: țara n'avea nici cele mai elementare capitaluri pentru

acoperirea nevoilor sale urgente, necum să poată întreprinde uriașele investiții pe cari le cerea canalul proiectat. Iar în ce privește contribuția străinătății, ea s'a dovedit mai târziu de iluzorie. Cât despre al doilea proiect de lege, el nu era adus doar decât din considerente de răzbu-nare politică și pentru a consolida situația celor cari luaseră ciolanul la răs. Tot în seria de legi inaplicabile, sau mai precis cu efect nerealizabil, au intrat mai târziu acea a alarmismului și a evaziunii fiscale.

O a doua serie de legi concepute de dl Madgearu, a fost nuanța legilor de comercializare. Și ce nu s'a comercializat? Monopolurile, poșta, calea ferată, conducta de petrol etc. toate au trecut din directă conducere a statului, în grija unor comitete mai mult sau mai puțin grijulive de averea statului, dar bine intenționate în ce privește propria lor salarizare. Pentru că ne sperie faptul că directorul general actual al C. F. a fost în stare să renunțe el propriu motto la cea 1.700.000 Lei anual din salariul său. Dacă e așa, salarizarea era cu siguranță peste valoarea muncii pe care o presta. Și e și natural. Câte ore din 24 pe zi ar fi trebuit să muncească directorul general al căilor ferate pentru că să merite enormul salariu de 3¹/₂ milioane Lei, când alții căpătă abia a 20-a sau a 25-a parte?

Limitând acest gest al directorului general, colegii d-sale din Consiliul de administrație declară că fac și Domnia lor cadou statului un bagatel de 35 000 Lei lunar din lefurile pe cari le încasau. Închipuiască-și ori cine în ce huzur trebuiau să trăiască personagiile menționate, pentru că ele înșile să declare că

au prea mare retribuțiune. Dar în fine să zicem că din moment ce au renunțat la surplus, s'a făcut un act de înaltă moralitate, o plantă care nu prea crește pe meleagurile țării românești. Ceeace interesează din punctul nostru de vedere, este rezultatul la care s'a ajuns. Acest rezultat este zero. Comercializarea n'a adus nici o îmbunătățire în exploatarea căilor ferate. Deficitele se țin lanț și cu aceeași încăpăținare, ba chiar cu o încăpăținare mai activă ca aceea cu care se arătau atunci, când căile ferate erau conduse direct de stat.

Și e și natural să se întâmple așa. O instituțiune nu-și mărește profitul, nici nu obține o regenerare sau însănătoșire atunci când îi schimbă doar titlul, sau faci ca pe lângă acela pe care-l are să i se mai adauge câteva cuvinte. Nu, nici-decum. O instituțiune se regenerează, când aduci la conducerea ei, omul care știe să-i pătrundă adânc rosturile, să-i simplifice mecanismul și să porceadă la adăpostul unei capacități cunoscute și a unei autorități necontestate, la măsuri cari să dea roade din primul moment al introducerii lor. La căile ferate nimic nu s'a făcut însă pentru reducerea cheltuielilor și mărirea încasărilor. Din contră, s'au angajat cu lefuri de specialiști o groază de indivizi, cari în unele cazuri numai specialiști nu s'au dovedit a fi, atunci când aproape totul se reducea la principii de bun simț și la chestiuni de elementar calcul aritmetic.

Dacă unele instituțiuni comercializate dau totuși profit, acest lucru se explică în urma faptului că produsele lor nu pot avea concurenți. Și dacă s'au obținut beneficii, apoi aceste beneficii s'au influențat prin mărirea prețurilor la produsele lor fabricate. Pentru a ajunge la acest rezultat, nu era nevoie deloc de comercializare și cu atât mai puțin de concesionare. Pentrucă această sforțare: mărește prețul unitar și vei avea venituri, putea s'o facă și creierul unui copil care a absolvat cinci clase primare. Dar în această privință a comercializării s'a mers atât de departe, încât ne-am pomenit mai zilele trecute cu un Consiliu de administrație adunat în ședință și căruia ministerul de resort îi mărturisise că nu-i vede nici un rost. Comercializarea a ajuns deci și în faza humorului.

Dar, ca să revenim la obiectul nostru, în toamna anului trecut dl Madgearu trece la rezortul agriculturii. Dl Mihalache care-l părăsise se ocupase doar cu puțină literatură platonice în materie agricolă, scriind țăranilor celebrele răvașe și mai reformase într'o oare-care măsură învățământul agricol. De cum a venit dl Madgearu a găsit deci un câmp de legiferare neatins de activitatea d-sale decât la păduri și la bălți cari se comercializaseră tot sub efectul legii de care ne-am ocupat mai sus. Mult timp n'a stat deci pe gânduri și a formulat celebra, lege a valorificării cerealelor. Legea valorificării cerealelor? Nu. Legea sindicalizării morilor, a exportatorilor de grâu și a societății naționale pentru exportul de produse agricole. Cu aceste capitole se ocupă legea. Despre agricultură în general, nu se ocupă decât la titlul I. unde-i aduce un unic privilegiu: scutirea de orice taxe de timbru de înregistrare și impozit pe cifra de afaceri în cazul comerțului. O lege pentru valorificarea cerealelor trebuia însă să se ocupe, credem noi, cu metode cari duceau fie la obligativitatea introducerii procedeelor intensive în producție pe baza unor calcule prealabil făcute la lumina experiențelor, fie la standardizarea produselor agricole în diferite tipuri cari la export să ne scoată de sub apăsarea cunoscutele povești că hamalii din porturile germane, n'au mai voit la un moment dat să descarce cerealele românești pentru simplul motiv că conțineau prea mult praș care-i orbia, fie în fine, la concentrarea producției agricole care să permită a încununa cu rezultatele sale toată viața rurală. Iar când se pornia la legiferarea producției intensive, trebuiau clasate regiunile după climat și compoziția solului, pentru diferitele culturi ce ar fi putut fi mai cu folos aplicate.

Pentru recomandarea sau impunerea producției intensive, era însă nevoie să se indice și sursele ei de finanțare și modalitățile de restituire ale împrumuturilor. Pentru acest lucru era poate cel mai chemat „Creditul agricol“ de curând înființat. Căci s'a spus, poate mai mult decât era necesar, acest „Credit agricol“ destinat nevoilor actuale, nu va putea contribui la asanarea dorită. E ca și cum ai încerca marea cu degetul.

Pentru amortizarea datoriilor agricole, trebuiau capitaluri egale cel puțin cu valoarea a unei pătrimi din datoriile fă-rănești. În chipul acesta numai, se putea trece la o concentrare sistematică a de-grevării proprietății rurale de datorii. Pentru ceea ce preconizăm noi însă, ca-pitalul subseris ar fi lucrat cu mai mult efect.

Standardizarea cerealelor putea intra în atribuțiunea „Centralei cooperativelor de import-export“. În definitiv de vreme ce s'a creat această instituțiune, nu ve-dem pentru ce nu i s'ar fi dat în atribu-țiuni, tot ce logic îi aparținea. În special standardizarea cerealelor era pentru ea cea mai potrivită misiune. „Centrala co-operativelor de import-export“ putea în mod natural să impună tipuri de pro-ducție la cereale, ea una care era în directă legătură cu cerințele streinătății și se lovea direct de concurența celor-lalte țări. Cu toată autoritatea pe care legea i-o atribuie, nu era nevoie decât de o concentrare a unor birouri, pentru ca la lumina datelor statistice să stabilească în fiecare an, regiunile ale căror cereale urmau să fie exportate și ale căror urmau să rămână pentru consumul intern. În unire cu organele Ministerului de agricultură ar fi reușit în scurt timp să determine cerealele tip produse de fie-care regiune. Selecționate la fiecare re-coltă și distribuite la însămânțări, iată o parte a unei activități ce trebuia să pre-ocupe domeniul agricol de legiferare.

Și în fine, tot în cadrul aceleiași legi, s'ar fi trecut la decretarea coeficientului de productivitate al solului. În cadrele revistei acesteia, s'a vorbit suficient de avantajele concentrării producției. Ei bine, nimic nu era mai bine codificat în această lege, decât întreprinderea stu-diilor necesare pentru a stabili vegetația ce convine în mod optim, fiecărei re-giuni.

În actualul sistem agricol, fiecare proprietar seamănă de toate. Lucernă și porumb, grâu și cartofi, din fiecare câte puțin, pentru ca să-și satisfacă nevoile sale de traiu, fără să-l preocupe prob-lema principală: productivitatea. În aceste condițiuni se seamănă oriunde și orice, fără considerațiuni la funcția socială a proprietății, care dacă e greu să fie ur-mărită conform propunerilor dlui Toleiu

în câteva din numirile trecute ale acestei reviste, apoi se poate urmări cu succes pe această cale. Legea cerealelor era deci menită mai curând să pună ordine în hausul culturii agricole. Se studiau prin experiențe terenurile propriice și se opriau prin măsuri economice, orice însemnări cari nu urmăreau o mare productivitate a solului respectiv. Nu numai atât, dar prin acestfel de procedare puteam trece în ade-vărata măsură la cultivarea plantelor in-dustriale: inul, cânepa, floarea soarelui, pe alocurea chiar bumbacul. În acest mod nu mai producea fiecare proprietar aceea-l tăia capul, ci se sistematiza producția agricolă făcând-o să pro-grezeze și să se sistematizeze prin ea însași. Iar ca o încurajare supremă, tre-buiau să stea premiile de stimulare a pro-ducției, cari trebuiau distribuite produc-torilor cari atingeau tipurile standard de produse, impuse de lege.

În loc de acestea însă, legea crează noi organe parazitare. Nu mai puțin de patru autorități birocratice aduce la viață legea de valorificare a cerealelor, dintre cari una pare că ar mai avea o leacă de rost: aceea a „Uniunii exportatorilor de cereale“. Acestui organ, răfăcit printre Consiliile de administrație, consilii ce formează acul de legiferare al autorului legii, pare să i se fi dat între atribuțiile lui și unele din cele pe cari le vizăm noi, atribuții cari trebuiau să precumpă-nească în toată litera legii. În afară de acest organ însă, constatăm că legea se ocupă nu cu agricultura propriu zisă, ci cu industria agricolă. Iată deci prezent în lege un element care n'are nici măcar a face cu fărânișul. Noi aici vrem mai cu seamă să ajungem. Vrem să spunem adecă, nu că nu-și avea rostul în țara românească o legiuire a activității in-dustriale bazate pe agricultură, ci numai că această lege nu se poate numi de valo-rificare a cerealelor. E stranie această concepție a dlui Madgearu; pare că s'ar fi inspirat din cartea lui Arthur Feiler: *Das Experiment des Bolschewismus*. Și nici n'ar fi de mirare, dacă ne gândim că puțin a lipsit să maimuțărăm pe Ruși și în planul lor de cinci ani.

Am admis la începutul acestui articol, că dl Madgearu ar fi fost surmenat. Numai astfel s'ar explica tot noianul de

legiuiri alături de realitate pe care a preconizat-o. Căutând însă să pătrundem adânc în domeniul juridic pe care dsa l-a conceput, ne dăm seama de realitate: Nu surmenarea este la mijloc ci lipsa de unitate de vederi în îndrumarea producției. Pentru că evident nu poți fi ministru industriei și om politic fărănist în același timp și nici ministru al agriculturii într'un regim fărănist în care calitate să concepi redactarea unor legi industriale. Sunt lucruri cari se bat cap în cap și pe cari nimeni — ori câtă inteligență și cultură ar poseda, nu le poate concilia. Examinând deci aceste lucruri la lumina adevărului nu vedem altceva la mijloc decât haosul de concepții ce a dominat în guvernarea unui regim, care aproape n'a știut ce urmărește. Acest lucru nu este de altfel o apariție nouă în viața țării românești. De atâtea ori lucrurile s'au aranjat în acest contradictoriu, încât nu ne sperie nici de astădată faptul că același om poate fi în același timp un specialist la agricultură și șeful poliției și al siguranței totodată, reprezentând deci calități diametral opuse. Este vechea concepție în guvernarea țării. Nimeni nu se întrebă niciodată de incompatibilitatea situațiilor pe cari le deține. Așa se face că se întâmplă și azi și s'a întâmplat și până acuma că instituția cooperajia a fost reprezentată de una și aceeași persoană ca și instituția băncilor capitaliste. Aceeași persoană preamărea și o instituție și pe cealaltă în diferite ocazii cu nici o lipsă de pudoare. Este deci de mirare că prin legi agricole facem industrie și prin legi industriale, agricultură? Nu. Deci dl Madgearu nu a fost surmenat ci a reprezentat concepția de guvernare de toate zilele din această țară.

Ing. GH. BRÂNDUȘ.

Anteproiectul codului comercial.

XL

Norme speciale de funcționare pentru diferitele societăți comerciale.

La societatea în nume colectiv administrarea societății este în mâna aceloră, cari dețin majoritatea cotelor sociale. Pentru apărarea intereselor minorității anteproiectul nu prevede norme speciale.

Reprezentanța o are ori-care dintre administratorii însărcinați cu conducerea societății, afară de stipulațiune diferită în actul constitutiv. Se înțelege dela sine, că orice restricțiune trebuie să fie înscrisă în registru și publicată în Monitor pentru a avea efect față de terțe persoane.

Problema răspunderilor la aceste societăți am tratat-o într'un articol anterior.

Având în vedere caracterul familiar al acestor societăți, se pune întrebarea, dacă asociatul are dreptul de a-și ceda partea lui socială unei terțe persoane?

După anteproiect *cesiunea este posibilă*, însă *cesiunea nu liberează pe cedent de plata cotei sociale și nu transferă cesionarului drepturile pe cari cedentul eventual le are în administrațiunea societății.* (Art. 179).

Anteproiectul mai prevede ca o inovațiune față de codurile în vigoare, că atunci când o parte socială aparține mai multor persoane (de ex. în caz de succesiune) și partea socială este indiviză, coproprietarii trebuie să desemneze un *reprezentant comun.* (Art. 177).

Celelalte dispozițiuni relative la funcționarea societății în nume colectiv corespund celor din codurile azi în vigoare.

La societățile azi în comandită simplă dreptul de administrare aparține asociaților comanditați, dar aceștia nu pot înstreina sau ipoteca imobilele societății sau pune în gaj întreprinderea, decât cu consimțământul tuturor asociaților.

Mai observăm că în urma calității de persoană juridică falimentul societății în nume colectiv sau în comandită simplă nu antrenează și falimentul asociaților.

Norme de funcționare pentru societățile pe acțiuni.

Societățile pe acțiuni au luat îndeosebi după războiu o dezvoltare neobișnuită. Numai în vechiul regat numărul lor s'a ridicat dela 300 — câte erau înainte de războiu — la peste 3000. Și în provinciile alipite cele mai multe și mai vaste întreprinderi au adoptat forma societăților anonime. Tot în societăți anonime sunt organizate și exploatațiunile miniere și de petrol. Majoritatea covârșitoare a capitalurilor productive sunt investite în societățile anonime. Este prin urmare

firesc, că o organizare precisă a acestora o reclamă interesele primordiale ale economiei noastre naționale.

În organizarea juridică a societăților pe acțiuni problema cea mai de căpetenie ce se pune legiuitorului spre rezolvare, este *problema ocrotirii acționarilor*. Statuarea de norme eficace în această direcție are ca scop „de a stimula încrederea deținătorilor de capitaluri și a da astfel societăților anonime posibilitatea de a-și câștiga sumele necesare de către întreprinderea reclamă o dezvoltare mai mare”. (I. Cohen). Precizarea acestor norme de ocrotire a fost reclamată și de numeroasele abuzuri săvârșite în trecut în detrimentul acționarilor.

Despre acțiuni. Anteproiectul a menținut împărțirea clasică în acțiuni *nominative* și *la purtător*. Precizează însă, că „acțiunile rămân nominative până la plata lor integrală, orice dispozițiune contrarie este nulă”, mai departe că „emisiunea sau înstrăinarea de acțiuni făcută înainte de constituirea legală a societății este nulă”. (Art. 186). Prin aceste dispozițiuni proiectul vrea să asigure societatea ca să între în posesiunea capitalului subscris, deși credem că s'a mers prea departe în această direcție, interzicând și *înstrăinarea* acțiunilor. Dacă acțiunile rămân nominative și succesorul de drept (cumpărătorul) se face solidar răspunzător cu subscritorul original, negocierea acțiunilor nu comportă nici un pericol pentru societate, ba chiar se majorează garanția.

Precum am arătat mai sus, credem că ar fi mai bine să se ceară *vărsarea integrală a capitalului* înainte de înregistrarea și publicarea societății adevărată atribuțiunea de persoană juridică să fie condiționată de vărsarea întregului capital subscris.

Acțiuni privilegiate. Anteproiectul statuând în art. 188 principiul că „acțiunile trebuie să fie de egală valoare și ele acordă posesorilor drepturi egale, a admis totuși crearea de *acțiuni privilegiate*. — Acestea conferă posesorului două drepturi: de a fi plătit cu o *cotă diferită* de ceilalți acționari ordinari, și de a li se plăti aceasta cotă *cu precădere*, și anume atât la împărțirea beneficiilor anuale, cât și în caz de lichidare

la împărțirea patrimoniului social. Acțiunile privilegiate și cotele lor vor trebui create prin statute sau prin deciziunea adunării generale.

Avantajile acestea se consideră ca niște drepturi speciale, cari nu pot fi modificate fără învoirea titularilor. Proiectul însă nu a statuat intangibilitatea absolută a acestor privilegii. Și anume acordând dreptul adunărilor generale de a crea acțiuni privilegiate, se poate întâmpla ca o adunare generală să creeze noi acțiuni privilegiate, avantajile cărora să primeze pe acele ale acțiunilor similare anterioare. Astfel în mod indirect avantajile acțiunilor privilegiate pot fi alterate.

Pluralitatea voturilor este o chestiune mult discutată în doctrină și ea înseamnă că se pot crea astfel de acțiuni, cari să acorde posesorului mai multe voturi. Adevărat și acestea ar fi niște acțiuni privilegiate, ale căror avantajii le constituie pluralitatea voturilor. *Autorii anteproiectului după exemplul Franței au omis înscrierea votului plural*, atât prin art. 188, care limitează avantajile acțiunilor privilegiate exclusiv la cele două drepturi menționate mai sus, cât și prin art. 191, care prevede expres că „este oprită sub sancțiunea nulității orice emisiune de acțiuni, având un drept de vot superior celorlalte acțiuni”. Este apoi altă chestiune numărul maximal de voturi pe care pot să-l aibă posesorii mai multor acțiuni, despre care vom vorbi mai târziu la normele adunării generale.

Se admit acțiuni cu mai multe voturi în Belgia, Olanda, Anglia, Polonia, și proiectele societăților anonime din Germania și Ungaria.

Și la noi sunt teoreticieni, cari cer introducerea pluralității de voturi pe motivul că acest privilegiu ar fi menit să încurajeze spiritul de inițiativă, asigurând îndeosebi fondatorilor conducerea și controlul în societatea creată de ei, și apoi că prin votul plural s'ar putea împiedeca acapararea voturilor în adunările generale de către sindicate anume constituite pentru a pune mâna pe întreprindere.

Noi credem, că aceste eventualități și așa nu se pot evita, căci și acțiunile cu voturi plurale se pot acapara. Suntem pentru sistemul anteproiectului, care este

mai conform cu natura juridică a acțiunii. Nu este logic și juridic a conferi proprietarului unei părți sociale mai multe drepturi asupra soartei patrimoniului întreg, decât este cota parte pe care o reprezintă acțiunea.

Apoi avantajile pentru stimularea spiritului de inițiativă se pot acorda în alte forme.

Coproprietarii unei acțiuni trebuie să-și desemneze un reprezentant unic. (Art. 192).

Dobânzi după acțiuni. Este o foarte discutată problemă aceea, dacă e admisibil a se stipula și distribui dobânzi după acțiuni? Menirea capitalului investit în întreprindere este aceea de a contribui la producție și a suporta toate riscurile. Prin urmare logic este ca asociații ca deținători ai părților din capital să obțină numai partea proporțională din beneficiile realizate. A stipula pentru acționari dobânzi însemnează a-i considera de *creditorii societății*, ceea ce este în contradicție cu structura juridică a societății pe acțiuni.

Din aceste considerațiuni *codurile de comerț interzic principial acordarea de dobânzi după acțiuni*, și admit aceste dobânzi numai prin *excepție*, și în mod provizor pentru timpul de pregătire a întreprinderii (cod. com. ard. art. 165, com. german: § 217, italian: § 181).

Astfel și anteproiectul admite dobânzi după acțiunile unor întreprinderi *industriale* (de ce numai pentru aceste întreprinderi? pe timpul de pregătire de *trei ani* și dobânzile nu pot depăși scontul Băncii Naționale (art. 193). Aceste dobânzi se consideră de *cheltueli* de fondare (instalațiune) și vor fi trecute în sarcina bilanșurilor cari se vor solda cu beneficii.

„*Societatea nu poate dobândi propriile sale acțiuni decât în scopul reducerii capitalului social*“ (art. 194) constituie o normă clasică a societăților pe acțiuni și ea se întemeiază pe principiul de drept că nime nu-și poate cumpăra propriile bunuri. Achizițiunea de către societate a propriilor acțiuni constituie rambursarea de capital, ceea ce ar periclita interesele creditorilor cari nu ar mai avea garanțiile originale după ce se reduce capitalul social.

În vederea *controlului public relativ la acțiunile societăților anonime* anteproiectul prevede că „*situațiunea acțiunilor trebuie să fie publicată odată cu bilanșul*“ (art. 196).

(Va urma).

Dr. IOACHIM TOLCIU, Cluj.

Aplicarea legii cametei.

Normele stabilite de Asociația Băncilor.

„Asociația băncilor românești“ a redactat o circulară către toate băncile din țară prin care le arată cum trebuie să interpreteze și să aplice prevederile legii cametei pentru ca să nu se expună rigorilor ei.

În cele ce urmează dăm părțile principale ale acestei circulari, deopotrivă de interesantă și pentru public.

Dobânda legală.

1. Cu începere dela 1 Aprilie a. e., dobânda legală, în afacerile comerciale, este de 2 la sută peste scontul Băncii Naționale a Româneli, adică astăzi 8 plus 2=10 la sută.

În consecință, la portofoliul în suferință la care nu s'a obținut o hotărâre definitivă, se va socoti, până la 31 Martie 1931 inclusiv, o dobândă de 15 la sută (9 plus 6 la sută), iar cu începere dela 1 Aprilie 1931 o dobândă de 10 la sută (8 plus 2 la sută). În acest sens se vor pune concluziuni în fața instanțelor de judecată.

Hotărârile definitive se vor executa cu dobânda legală prevăzută în dispoziții conformitate cu dispozițiunile art. 7 litera b) al legii contra cametei.

Dobânda convențională.

Maximum dobânzii convenționale este de 6 la sută peste scontul Băncii Naționale a Româneli, adică actualmente 14 la sută.

Pentru a se putea pretinde (valorifica în justiție) această dobândă convențională trebuie să existe un act scris, care să constate dobânda convenită la acordarea creditului. Se atrage în mod special atenția asupra faptului că în lipsa unei convențiuni constatate prin act scris nu se va putea pretinde decât dobânda legală.

Pentru ca să nu existe discuțiuni asupra cuvintelor „act scris“ dela art. 2, se recomandă tuturor băncilor să ceară debitorilor lor pentru orice fel de împrumuturi semnarea unor formulare în care să se prevadă dobânda convenită și modul ei de calculare.

În cazul când creditul este deschis pe polițe, care sunt reînnoibile pe termen de 6, 9 luni etc., este bine ca dobânda convențională să fie prevăzută prin chiar borderoul de scont sau printr'o scrisoare separată, specificându-se în chip lămurit că această dobândă se va percepe și în caz de reînnoire a cambiei. S'ar putea deasemenea prevedea în borderou sau scrisoare separată că dobânda convențională va curge și dela scadență, în acest caz însă nu se va putea intenta o acțiune cambială, ci o acțiune comercială obținută.

Ce se înțelege prin dobândă.

Potrivit dispozițiilor art. 3 din lege, prin dobândă se înțelege numai sumele plătite în bani sau orice alte prestațiuni sub orice titlu sau denumire care se percep drept echivalent al folosirii capitalului. Nu intră deci în calculul dobânzilor sumele care se percep sub alt titlu decât cel al folosirii capitalului.

Prin consecință nu intră în calculul dobânzilor cheltuielile de orice fel ca: salariile custozilor asigurării, taxele actului, timbrele extrase de cont, cheltuielile de porto corespondența de cont, etc., care vor fi suportate de client și trecute în debitul contului său.

Deasemenea nu intră în calculul dobânzilor sumele ce se vor percepe drept contra valoare a serviciilor speciale pe care instituția de bancă le-ar face clienților ei ca de pildă: pentru încasarea efectelor remise la incasso, pentru încasarea efectelor scontate sau în gaj, pentru dispozițiile de plată, pentru vânzări sau cumpărări de efecte, de cereale, etc., precum și pentru serviciul de trezorerie (mișcare de cont) etc.

Pentru a nu prinde confuziune între sumele care se percep drept echivalent al folosirii capitalului și cele care se percep drept preț al serviciilor prestate, se recomandă stipularea sumelor percepute drept echivalent al folosirii capitalului (dobândă) în chiar convențiunea prin care se deschide creditul sau se acordă împrumutul, iar prețul serviciilor prestate să se stipuleze prin scrisori separate.

Dobândă la conturile curente.

La împrumuturile în cont curent dobânda se va socoti și capitaliza trimestrial, conform clauzelor menționate în convențiunile uzuale ale băncilor.

În orice caz însă se recomandă specificarea în convențiunile de acordări de credite în cont curent a clauzei potrivit căreia banca să fie autorizată să capitalizeze dobânda din trei în trei luni.

Pentru o mai mare prudență se recomandă băncilor să obțină întotdeauna dela clienții lor confirmarea extraselor de cont trimestrial. Aceste confirmări valorează recunoașterea nu numai a quantumului dobânzii trecute în cont ei și a capitalizării ei, adică pierderea caracterului de dobândă.

Cum trebuie înțeleasă retroactivitatea.

Dispozițiunile art. 7 din legea contra cametei trebuie înțelese în felul următor:

a) La împrumuturile simple, dacă convențiunea nu este exigibilă, se va calcula dobânda convențională (indiferent de quantumul ei) până la Aprilie 1931, iar dela această dată se va reduce cu 14 la sută.

b) La împrumuturile simple, care au expirat înainte de promulgarea legii, se va calcula dobânda după cum urmează:

1. Dobânda convențională până la 7 Decembrie 1929.

2. Dobândă de 18 la sută dela această dată și până la 1 Aprilie 1931.

3. Dobânda de 14 la sută dela 1 Aprilie 1931.

c) La împrumuturile în cont curent:

1. Dacă contul curent se găsește încă denunțat la promulgarea legii, rămâne bine calculată dobânda convențională (indiferent de quantumul ei) până la data de 1 Aprilie 1931.

2. Dacă contul curent a fost denunțat înainte de promulgarea legii, rămâne bine calculată dobânda convențională până la data denunțării. Dela această dată și până la 7 Februarie 1929 se va calcula tot dobânda convențională, iar dela 7 Februarie 1929 până la 1 Aprilie 1931 se va calcula dobânda de 18 la sută.

3. Dacă convențiunea de împrumut în cont curent prevede în mod expres clauza capitalizării trimestriale a dobânzilor și după data denunțării contului, până la definitivă încasare a creanței, atunci calculul dobânzii convenționale — cu derogare la cele prevăzute mai sus la punctul 2) — se va face până la 1 Aprilie 1931, iar dela acea dată se va calcula o dobândă de 14 la sută.

Recalculările dacă este locul se vor face de îndată și fără să se aștepte vreo solicitare din partea debitorilor. Deasemenea se va refuza vreo plată peste prevederile de mai sus pentru a nu se cădea sub sancțiunile art. 8 și 9.

Dobânzile consacrate în hotărârile judecătorești definitive se exceptează dela dispozițiunile de mai sus.

Deși legea nu articulează în mod expres, totuși trebuie asimilate hotărârilor judecătorești definitive, actele autentice învestite cu formula

executorie înainte de promulgarea legii (art. 378 procedura civilă din Vechiul Regat) și ordonanțele prezidențiale în materie de vânzare de gaj rămase definitiv (art. 483—486 codul comercial din Vechiul Regat) chiar dacă dobânzile menționate în aceste acte, sentințe sau ordonanțe nu au fost efectiv încasate.

Situația.

Programul de organizare a țării național-țărănist făurit și executat de D-nii Madgearu-Stere-Iunian și susținut de Dl Maniu contra voinței vechilor conducători ardeleni a produs enorme valuri de enervare în straturile mulțimei, valuri care nici până în ziua de azi nu s'au potolit.

Sub prestunea acestor valuri au trebuit să plece dela putere național-țărăniștii, lăsând loc personalităților, care cu câteva luni înainte propagau ideea conducerii țării fără parlament. Și cu toate că țara nu va admite nici un fel de dictatură — ori de unde ar veni — guvernul D-lui Prof. Iorga a fost destul de bine primit pretutindeni. Chiar combinațiunea cu vechii liberali a fost bine primită, fără a se ști, că Dl Iorga va deveni liberal, sau liberalii vor deveni Iorghiști.

Momentan orice înghite lumea, numai de programul D-lui Madgearu nu mai vrea să audă nimica. Atât de sătulă-i mulțimea, că preferă acestui program, decretul legii ale D-lui Iorga.

Situația actuală este un provizorat, care depinde de rezultatul alegerilor. Espectativă pretutindeni. De geaba urmărești declarațiile oamenilor zilei, nu poți prinde nimic precis asupra viitorului. Presa cu toate că stăm în fața a atâtor evenimente e mai seacă ca ori-când. Nici chiar cartelul cu vechii liberali nu au adus nici o consolidare a situației.

In învălmășala aceasta enormă un singur lucru trebuie scos la iveală.

Mulțimea muncitoare își vede de treabă, are încredere în viitor, în țară, cu toate că zilnic are de înfruntat, atât piedeci de ale naturii, cât și — poate mai multe — de ale semenilor stăpânitori.

În schimb zeli conducători, cu toate că au mijloace de trai dumnezeiești sunt de un pesimism revoltător. Nu văd decât prăpăstii, dezastre, banditisme și par'că de aceia ar avea plăți dela țară, ca să dea în vileag cu o furie nemai pomenită aceste impresii deprimătoare ale lor. În timpul

din urmă s'a vorbit mult prin ziare, că unele din aceste personalități și-ar fi plasat prin băncile din Elveția și Anglia enorme capitaluri.

Manifestările acestea neexplicabile ale conducătorilor noștri sunt în bună parte cauza deprecierii creditului țării.

*

În bursă la acțiuni situația este foarte slabă. La rente în ultimele zile a survenit puțină poftă, totuși cumpărătorii se mai arată, căci dobânda efectelor se prezintă destul de avantajoasă.

București.

REMIZIER

AVIZ.

Subsemnatele bănci din Sibiu aducem la cunoștință onor. public, că orele de casă cu începere dela 18 Maiu și până la 31 August inclusiv vor fi dela ora 8 la 12^{1/2}.

„Albina“, institut de credit și de economii.

„Americana“, Banca comercianților, industriașilor, meseriașilor și agricultorilor.

Banca Ardeleană și casă de economii.

Banca Centrală pentru industrie și comerț.

Banca Comercială Italiană și Română.

Banca de Industrie și Comerț.

Banca Românească.

Casă generală de economii.

Institutul de credit fonciar.

IN DEPOZIT

LA

„DACIA TRAIANĂ“

SIBIU

PIAȚA UNIRII 7

TELEFON : 168.

